

**METODOLOGIA D'OBTENCIÓ DE LES
DADES ESTADÍSTIQUES DE
RESIDUS MUNICIPALS A CATALUNYA**

Agost 2024

**ARRA
CRA**

METODOLOGIA D'OBTENCIÓ DE LES DADES ESTADÍSTIQUES DE RESIDUS MUNICIPALS A CATALUNYA

OBTENCIÓ DE LA INFORMACIÓ:

L'Agència de Residus de Catalunya publica anualment les dades de generació i gestió de residus municipals a partir de les dades facilitades pels diferents ens locals (els quals són els responsables de la recollida i el tractament dels residus municipals), per part d'instal·lacions i també per part de sistemes col·lectius de responsabilitat ampliada del productor (SCRAP) i gestors específics.

Les dades s'obtenen anualment a partir de les sol·licituds que l'ARC efectua cada any a tots els responsables de la gestió de residus (ens locals, instal·lacions), i de les declaracions que regularment efectuen algunes instal·lacions, els SCRAP, i plantes de gestió de residus. L'objectiu és acabar disposant del màxim de dades possible considerant el municipi com a unitat bàsica de gestió, la qual cosa permetrà posteriorment agregar les dades a nivell supramunicipal (comarcal, demarcacions territorials) o de Catalunya.

En aquest sentit, la generació de residus municipals d'un municipi es considera la suma de tots els residus recollits selectivament, més la fracció resta recollida al municipi. Aquestes dades s'agrupen per obtenir la generació de residus municipals de les comarques i les diferents demarcacions territorials. La generació de residus municipals (RM) de Catalunya és doncs la suma de la generació de residus de cada municipi, més aquells residus recollits selectivament no assignables a cap territori concret (residus no territorialitzables).

Generació de residus municipals del municipi: Agregació de la informació de tots els fluxos de residus recollits selectivament + la fracció resta (aquells no recollits selectivament)

Generació de residus municipals de Catalunya: Suma de la informació de les dades de tots els municipis+ recollides selectives no territorialitzables.

La font d'informació són les dades de cada municipi pel què fa a totes les recollides selectives (ordinàries: FORM + paper i cartró + vidre + envasos) + recollides de residus a deixalleries + altres fraccions recollides selectivament (tèxtils, poda, voluminosos, etc.) + fracció resta.

Les dades de residus municipals són obtingudes a partir d'un conjunt de dades procedents de diversos fonts. En funció de com està organitzada la gestió, poden procedir del mateix ajuntament, o d'un ens supramunicipal al qual l'ajuntament hagi traspassat la competència de les recollides (total o parcialment, d'un o més tipus de residus), d'una empresa explotadora de la deixalleria municipal, dels SCRAPS que existeixen per determinats residus (d'envasos, vidre, paper-cartró, piles, medicaments, RAEE, etc.) i gestors específics (p.e. de tèxtil), i també de les plantes de gestió de residus, en combinacions que poden variar d'any en any, tenint en compte que fins i tot es poden produir canvis de titularitat de les recollides durant un mateix exercici.

PRESENTACIÓ DE LES DADES DE RESIDUS MUNICIPALS AL WEB

TIPUS DE RESIDUS CONSIDERATS

RESIDUS ORGÀNICS GESTIONATS VIA AUTOCOMPOSTATGE: L'autocompostatge es considera una via adequada per a gestionar residus orgànics (FORM i també residus vegetals) com a via exclusiva (en determinats àmbits territorials, com municipis rurals, nuclis amb poca població, urbanitzacions i cases aïllades, etc.) o també com a via complementària a la recollida selectiva de la FORM.

La *Decisió CE 18/11/11 per la qual s'estableixen normes i mètodes de càlcul per a la verificació del compliment dels objectius* de reciclatge estableix clarament que el compostatge domèstic pot ser inclòs en la "recuperació material" només si es defineix una metodologia per al càlcul de la seva contribució i es proporciona evidència d'això.

En aquest sentit, l'ARC estima anualment la quantitat de residus orgànics que es valoritzen mitjançant autocompostatge, a partir d'un estudi¹ de quantificació dels residus gestionats mitjançant autocompostatge, així com de les declaracions² que efectuen els ens locals del nombre i de la capacitat d'autocompostadors que anualment tenen en servei realment efectiu.

L'estimació de les tones de residus orgànics que es gestionen mitjançant autocompostatge a nivell municipal, comarcal o de Catalunya es calculen mitjançant les següents fórmules:

- Si el municipi només gestiona la FORM amb autocompostatge:

Individual	Nombre compostadors individuals * 0,3 Tones/compostador individual [A]
Comunitari	Nombre compostadors comunitaris * 1,0 Tones/compostador comunitari [B]
TOTAL	Tones de residus orgànics gestionats mitjançant autocompostatge individual[A] + [B]

- Si el municipi gestiona la FORM amb recollida selectiva i autocompostatge:

Individual	Nombre compostadors individuals * 0,2 Tones/compostador [C]
Comunitari	Nombre compostadors comunitaris * 0,5 Tones/compostador comunitari [D]
TOTAL	Tones de residus orgànics gestionats mitjançant autocompostatge [C] + [D]

Per tot això, les dades de residus orgànics gestionats via autocompostatge apareixen a les estadístiques de residus municipals de Catalunya a partir de l'any 2012

FORM (Fracció orgànica dels residus municipals procedent de la recollida selectiva): Comprèn els residus orgànics propis de la llar que es produeixen principalment a les cuines en la manipulació d'aliments, preparació i consum del menjar, per la cura de les plantes i petits jardins, i també els residus provinents de generadors singulars, com ara mercats, restaurants, hotels, comerços d'aliments, grans superfícies comercials i altres.

Les dades provenen de la informació que l'ARC obté a partir de les declaracions que els gestors de la FORM (plantes de transferència de FORM i plantes de tractament biològic de FORM –compostatge i/o digestió anaeròbica–) efectuen mensualment dels circuits públics (individuals o mancomunats) de recollida de FORM que reben a llurs instal·lacions.

En els circuits públics no es desglossa si l'origen de la FORM és domèstic o comercial. Des de l'any 2018 es disposa de dades de FORM procedents de circuits comercials privats. Les dades de recollida

¹ Estudi del compostatge casolà a Catalunya, 2008. Auteurs: J. Freire González J. Rodrigo Aribau, Coordinador: Ignasi Puig Ventosa

² Les declaracions venen acreditades pels ens locals o ens supramunicipals mitjançant les dades presentades a 31 de desembre de cada any en les DEA (Declaració de l'estat actual d'implantació de la recollida selectiva de la FORM)

comercial de la FORM que surten a les estadístiques actualment corresponen només a aquest circuits.

Si bé les dades dels circuits individuals de FORM són directament atribuïbles a un únic municipi, les dades dels circuits mancomunats de FORM són desagregades i atribuïdes a cada municipi mancomunat en aplicació de criteris que determinen els ens locals titulars d'aquests circuits (poblacionals, nombre de contenidors, pesatges regulars o esporàdics, etc.) quan sol·liciten el retorn del cànon pel concepte de recollida selectiva de la FORM.

VIDRE: Inclou els residus d'envasos d'un sol ús recollits a la via pública (tant en contenidors com porta a porta), en recollides específiques comercials (habitualment porta a porta) i el vidre recollit a les deixalleries, que també inclou el vidre pla no envàs.

Les dades de vidre recollit a la via pública, a les deixalleries i les recollides comercials són aportades pels ens locals. Aquestes dades es complementen amb dades aportades per les instal·lacions gestores de vidre pel que fa les recollides complementàries no territorialitzables.

PAPER i CARTRÓ³: Inclou els residus de paper envàs i no envàs recollits a la via pública (tant en contenidors com porta a porta), en recollides singulars als comerços (habitualment porta a porta) així com el recollit a les deixalleries.

Les dades de paper-cartró recollit a la via pública, a les deixalleries i les recollides comercials són aportades pels ens locals. Aquestes dades es complementen amb dades aportades per les instal·lacions gestores de paper i cartró pel que fa a les recollides complementàries no territorialitzables.

ENVASOS³:

Inclou tota mena d'envasos de materials plàstics, metàl·lics, no metàl·lics i compostos recollits a la via pública (tant en contenidors com porta a porta), en recollides específiques i també a les deixalleries.

Les dades d'envasos recollits a la via pública, a les deixalleries i les recollides comercials són aportades pels ens locals. Aquestes dades es complementen amb dades aportades per ECCOEMBES pel que fa a les recollides complementàries no territorialitzables.

PODA I JARDINERIA: En aquesta categoria s'inclouen els residus de jardineria i poda recollits en circuits específics i a les deixalleries. Les dades fluctuen molt d'any a any segons l'organització del servei de poda municipal així com de factors climatològics. La dada de poda pot distorsionar considerablement el rati de recollida selectiva.

VOLUMINOSOS+FUSTA: Inclou els mobles i els trastos vells (matalassos, utensilis de grans dimensions i andròmines de tota mena) recollits al carrer mitjançant recollides específiques i recollits a la deixalleria. La denominació de VOLUMINOSOS és relativament subjectiva i per tant les dades reportades poden dependre del criteri de la persona que emplena els formularis. Per aquesta raó es sumen les dades dels voluminosos amb les dades de fusta recollida a les deixalleries. Es poden produir variacions brusques d'un any a l'altre per les fluctuacions econòmiques, per canvis en l'organització de recollides i per la instal·lació de deixalleries. Aquest fet pot distorsionar considerablement el rati de recollida selectiva a nivell municipal o comarcal.

³ Existeixen a Catalunya modalitats de recollida conjunta de diverses fraccions de residus municipals:

El sistema Multiproducte recull conjuntament envasos lleugers i residus de paper i cartró. Aquesta modalitat està actualment estesa a tots els municipis de la comarca d'Osona. Es comptabilitza la quantitat de paper-cartró i d'envasos (de plàstic, metàl·lics, mixtos, etc.) que en resulta dels processos de triatge mecànic o manual. Per tant, no es computa els materials d'entrada a la planta, sinó les quantitats de sortida de materials destinats a reciclatge.

El sistema de la FIRM (Residu Mínim) consisteix en la recollida conjunta d'envasos lleugers i de Fracció RESTA. Aquesta modalitat està adoptada en alguns pocs municipis catalans. Es comptabilitza la quantitat d'envasos (de plàstic, metàl·lics, mixtos, etc.) que en resulta dels processos de triatge mecànic o manual. Per tant, no es computa els materials d'entrada a la planta, sinó les quantitats de sortida de materials destinats a reciclatge.

RAEE: residus recollits tant mitjançant recollides municipals periòdiques com a les deixalleries i a establiments específics. Els ens locals només disposen de les dades de les recollides a les deixalleries. Els diversos sistemes integrats de gestió autoritzats faciliten les dades del conjunt de recollides per Catalunya, del que es fa un desglossament territorial, per habitant, previ descompte de les quantitats computades recollides per les deixalleries, seguint els següents passos:

$$\sum \text{total } t \text{ recollits pel SIG} - \sum \text{total } t \text{ recollits a deixalleries} = \sum \text{total } t \text{ recollits a establiments de distribució}$$

Es calcula la mitjana de tones de RAEE recollits a establiments de distribució per habitant:

$$t \text{ recollits a establiments/hab.} = \frac{\sum \text{Total } t \text{ recollits a establiments}}{\text{total habitants de Catalunya}}$$

S'obtenen les tones lliurades a establiments per municipi multiplicant la mitjana pel nombre d'habitants de cada municipi:

$$t \text{ recollits a establiments per municipi} = t \text{ recollits a establiment /hab.} \times n^{\circ} \text{ d'habitants municipi}$$

S'ha optat per aquesta metodologia perquè es considera que a totes les llars de Catalunya es generen RAEE, però els establiments de distribució es concentren bàsicament en municipis més grans.

FERRALLA: Inclou metalls ferris i no ferris recollits a les deixalleries. No inclou ferralla electrònica, que es comptabilitza com RAEE.

OLIS VEGETALS: Ens referim a l'oli vegetal utilitzat per a cuinar, un cop ja ha estat usat i esdevé un residu. Els olis vegetals es recullen principalment a les deixalleries i cada vegada més freqüentment també en contenidors a la via pública. Les dades són aportades pels ens locals.

TÈXTIL: Inclou roba, draps, restes de tapisseria, calçat i altres peces de vestir. Els ens locals faciliten les dades a nivell de municipi. Aquestes dades són contrastades i complementades amb les dades de recollida de tèxtil que faciliten des de l'any 2019 els gestors de roba i tèxtil de procedència municipal.

RUNES: Des de l'any 2022 se separarà la runa municipal de les dades de generació i recollida selectiva dels residus municipals, en concordança amb les disposicions i interpretacions de la **Nota SGEC sobre la correlació entre la definició de residuos municipales y los códigos LER vinculados de cara al impuesto rebulado en el capítulo II de la Ley 7/2022, de 9 de abril, de residuos y suelos contaminados.**

Anteriorment, a les estadístiques de residus municipals es tenien en compte només les runes entrades a les deixalleries, procedents habitualment de petites obres o reformes de les llars o de locals comercials. Igual que els voluminosos, la generació de runa pot tenir fluctuacions importants segons els models de gestió de cada territori i degut a la seva alta densitat, pel que les dades de runa poden distorsionar considerablement el rati de recollida selectiva. Segons els nous mètodes de càlcul de la Unió Europea aquesta fracció no es tindrà en compte per al compliment dels objectius de reciclatge de Residus Municipals.

RESIDUS EN PETITES QUANTITATS (RPQ): Agrupen un conjunt de residus que consisteixen de o contenen substàncies perilloses⁴ i no perilloses que requereixen una gestió específica i que es generen a la llar en petites quantitats. Es recullen a través de les deixalleries, i les dades són aportades pels ens locals titulars de les deixalleries.

ALTRES RECOLLIDES SELECTIVES: Es tracta de la suma del conjunt de residus que es generen en quantitats petites i que es recullen sobretot a les deixalleries i a d'altres recollides específiques. Són residus com bateries, fibrociment, olis minerals, piles, medicaments, pneumàtics, cables amb i sense substàncies perilloses, envasos buits amb substàncies perilloses, plàstic no envàs i altres residus minoritaris.

FRACCIÓ RESTA: Es tracta dels residus no recollits selectivament. Les dades corresponen a la informació facilitada pels ens locals.

PROCEDÈNCIA DELS RESIDUS MUNICIPALS

Els ens locals responsables de les recollides municipals faciliten dades separades per origen quan disposen d'aquest desglossament; en cas contrari, les dades subministrades no estan desglossades per origen. Així doncs, podem parlar de:

RESIDUS DOMÈSTICS: són residus generats directament pels ciutadans recollits de forma diferenciada en circuits municipals específics.

RESIDUS COMERCIALS: són residus generats fruit de l'activitat que desenvolupen els comerços o altres activitats i negocis de serveis, i recollits de forma diferenciada en circuits municipals específics. Des de l'any 2018 es disposa de dades de FORM procedents de circuits comercials privats. Les dades de recollida comercial de la FORM que surten a les estadístiques actualment corresponen només a aquest circuits.

RESIDUS NO DESGLOSSATS/NO DETERMINATS: són el conjunt de residus generats pels domicilis i per les activitats comercials i que són recollits de forma conjunta (no diferenciada) en circuits municipals no específics i que per tant impossibilita conèixer amb certesa les dades diferenciades per origen. En les dades de la FORM dels circuits públics facilitades per les plantes de gestió no es desglossa si l'origen és domèstic o comercial.

RESIDUS NO TERRITORIALITZABLES: Són quantitats de fraccions de residus municipals subjectes a recollides selectives que no s'efectuen a través dels circuits municipals, i que per aquesta raó no es poden assignar específicament a cap municipi o comarca. Aquestes dades, que provenen dels grans gestors de vidre, paper, envasos i tèxtil, s'acaben computant al total de Catalunya sense poder distribuir-les territorialment.

⁴ Aerosols AMB substàncies perilloses (CER160504), Cosmètics (CER200132), Envasos a pressió (a excepció dels aerosols) que contenen o estan contaminats de substàncies perilloses (CER150110), Filtres d'oli (CER160 107), Àcids (CER200114), Alcalis (CER200115), Comburents: Altres (incloses mesclures) (CER130703), Detergents que contenen substàncies perilloses (CER200129), Detergents que NO contenen substàncies perilloses (CER200130), Dissolvents halogenats (CER140602), Dissolvents NO halogenats (CER140603), Plaguicides (CER200119), Productes fotoquímics (CER200117), Productes químics inorgànics rebutjats amb Substàncies perilloses (CER160507), Productes químics orgànics rebutjats amb Substàncies perilloses (CER160508), Reactius de laboratori (CER160506), Sòlids i pastosos que contenen substàncies perilloses (CER200127), Sòlids i pastosos que NO contenen substàncies perilloses (CER200128), Tònens amb substàncies perilloses (CER080317), Tònens sense substàncies perilloses(080318)

TIPUS DE TRACTAMENT DE LA FRACCIÓ RESTA

DESTÍ PRIMARI DE LA FRACCIÓ RESTA: Destí de la fracció resta recollida amb les corresponents quantitats segons informació facilitada pels ens locals. Són contrastats amb les dades d'entrada de les principals instal·lacions de titularitat pública però no reflecteixen els fluxos secundaris procedents de pretractaments.

1. **DIPÒSIT CONTROLAT:** Inclou dades de fracció resta que es destina a dipòsits controlats com a destí primari (sense passar prèviament per cap planta de tractament mecànic biològic).
2. **VALORITZACIÓ ENERGÈTICA:** Inclou quantitats de la fracció resta destinades a plantes de valorització energètica de residus municipals així com partides de fracció resta que es destinen a la producció de Combustibles Derivats de Residus (CDR).
3. **TRACTAMENT PREVI – Tractament Mecànic Biològic (TMB) i Tractament de la Fracció Inorgànica dels RM (FIRM):** Inclou dades de fracció resta que es destina a plantes de tractament mecànic biològic de la fracció resta (tractament previ al destí final: dipòsit o valorització energètica). Des de l'any 2022 l'ARC equipara els materials de la FIRM amb la fracció resta, per no reunir els requisits que estableix la **Ley 7/2022, de 8 de abril, de residuos y suelos contaminados** en el seu Article 25.2 sobre la recollida separada de materials, i per incomplir les condicions establertes a l'Article 25.6 i 7 per l'exempció de la obligació de recollir per separat els residus.

INDICADORS

INDICADORS DE GENERACIÓ I RECOLLIDA SELECTIVA DE RESIDUS MUNICIPALS:

- **Generació de residus municipals (RM)**

S'expressa en valors absoluts (tones) o en relació al nombre d'habitants i el temps:

- Generació de RM en tones
- Generació de RM en kg/hab./dia
- Generació de RM en kg/hab./any

Recollida selectiva bruta (RSB⁵): quantitat de residus recollits de forma selectiva d'una, varies o totes les fraccions objecte de recollida selectiva. S'expressa en valors absoluts, en percentatge respecte al total de residus municipals generats o en relació al nombre d'habitants i el temps:

- Recollida selectiva (RSB) en tones o kg
- Recollida selectiva (RSB) en % respecte el total de RM (% RSB/RM)
- Recollida selectiva (RSB) en kg/hab./dia
- Recollida selectiva (RSB) en kg/hab./any

⁵ Abans aquest concepte es denominà RS (Recollida Selectiva), a manca d'informació per a poder diferenciar entre recollida selectiva bruta i neta.

- **Recollida selectiva neta (RSN):** quantitat de residus recollits de forma selectiva, dels que se'ls resta els impropis, d'una, varies o totes les fraccions objecte de recollida selectiva.

$RSN = RSB - \text{impropis}$

S'expressa en:

- Recollida selectiva neta (RSN) en tones o kg
- Recollida selectiva neta (RSN) en % respecte el total de RM (% RSN/RM)
- Recollida selectiva neta (RSN) en kg/hab./any o kg/hab./dia

Tots els indicadors per habitants es refereixen a la població empadronada a cada municipi, que varia d'any en any. No es disposa de dades de població equivalent, que té en compte la població estacional a municipis turístics i/o d'elevada activitat comercial. Per aquesta raó en alguns casos aquests indicadors poden donar una imatge distorsionada.

IMPROPIS: residus que no corresponen a la fracció residual objecte de recollida. Aporten informació sobre la qualitat de les recollides selectives.

S'expressa en:

- % impropis per les fraccions de residus de FORM, vidre, paper i cartró, envasos.

- A) **FORM.** En el cas de la FORM es disposa, a més a més de les dades quantitatives (tones entrades a plantes), de les dades qualitatives (qualitat de la recollida selectiva). La qualitat de la FORM es determina mitjançant caracterització de la FORM de cadascun dels circuits de recollida, i l'indicador habitualment usat és el % d'impropis. Les caracteritzacions de la FORM són realitzades, per encàrrec de l'ARC, per diverses empreses col·laboradores de l'administració seguint el [Protocol de Caracterització de la FORM](#), Govern del Fons de Gestió de Residus.
- B) **VIDRE.** Pel que fa a la qualitat de la recollida selectiva del vidre s'utilitza actualment una mitjana del 2 % d'impropis per tots els municipis de Catalunya. Aquest valor va ser facilitat a l'any 2006 per ECOVIDRIO, com a resultat d'un estudi de caracterització.
- C) **PAPER-CARTRÓ.** Pel que fa a la qualitat de la recollida selectiva del paper-cartró s'utilitza actualment una mitjana del 6 % d'impropis per tots els municipis de Catalunya. Aquest valor és el resultat de caracteritzacions duts a terme per ECOEMBES a l'any 2006 a dues plantes de gestió de paper i cartró a Catalunya.
- D) **ENVASOS LLEUGERS.** En el cas dels envasos lleugers també es disposa, a més a més de les dades quantitatives (tones entrades a plantes), de les dades qualitatives (qualitat de la recollida selectiva). La qualitat dels envasos es determina mitjançant caracterització dels envasos de cadascun dels circuits de recollida, i l'indicador habitualment usat és el % d'impropis. Les caracteritzacions dels envasos són realitzades, per encàrrec d'ECOEMBES, per diverses empreses seguint el Protocol de Caracterització d'envasos d'ECOEMBES, que forma part de l'Annex IV.I.1 del [Conveni Marc de Col·laboració](#) entre l'Agència de Residus de Catalunya i ECOEMBALAJES ESPAÑA, S.A.

MATERIAL RECUPERAT:

La normativa Europea referent al càlcul dels objectius de reciclatge establert a les Decisions d'Execució de la Comissió derivades de la Directiva Marc de residus 2008/98/CE (Decisió d'Execució (UE) 2019/1004, Decisió d'Execució(UE) 2019/665), especifiquen que només es considerarà reciclatge aquells residus municipals que realment es converteixen en matèria primera i que per tant tornen al cicle productiu. Qualsevol rebuig que es produeix en les operacions de valorització i/o qualsevol material que finalment no es destini a valorització material s'ha de descomptar de les quantitats recuperats.

